

Dnro 27/332/98

Antopäivä: 16.6.1998

Korvaa määräyksen: 203.21

Dnro 46/332/97, 26.8.1997

Voimassaoloaika: 1.7.1998

lukien toistaiseksi

1 (15)

Muutokset merkitty tummennettuna

Sijoituspalveluyrityksille
Omistusyhteisöille

MÄÄRÄYS SUURTEN ASIAKASRISKIEN JA KONSOLIDOITUJEN SUURTEN ASIAKAS- RISKIEN ILMOITTAMISESTA

Rahoitustarkastus antaa rahoitustarkastuslain 4 §:n 2 kohdan ja luottolaitostoinnasta annetun lain 69 §:n 5 momentin ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 31 §:n 4 momentin nojalla tämän määräyksen.

Määräystä laadittaessa on otettu huomioon joulukuun 21. päivänä 1992 annettu luottolaitosten suurten riskikeskittymien valvontaa ja tarkastamista koskeva neuvoston direktiivi 92/121/ETY (EYVL N:o L 29, 5.2.1993, s. 1) sekä huhtikuun 6. päivänä 1992 annettu luottolaitosten konsolidoitua valvontaa koskeva direktiivi 92/30/ETY (EYVL N:o L 110, 28.4.1992, s. 52) sekä 15. päivänä maaliskuuta 1993 annettu neuvoston direktiivi sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten oman pääoman riittävydestä 93/6/ETY (EYVL N:o L 141, 11.6.1993, s. 1).

Määräystä laadittaessa on lisäksi otettu huomioon neuvoston toinen direktiivi, joka on annettu 15. päivänä joulukuuta 1989 luottolaitosten liiketoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta ja direktiivin 77/780/ETY (EYVL N:o L 322, 17.12.1977, s. 30) muuttamisesta eli direktiivi 89/646/ETY (EYVL N:o L 386, 30.12.1989, s. 1) luottolaitoksen kotivaltion ja sivukonttorin vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisten keskinäisiä toimivaltuuksia koskevin osin.

Sisällys

	Sivu
1	Määräyksen soveltamisala 3
2	Asiakasriski-ilmoituksen laatiminen ja toimittaminen Rahoitustarkastukselle 4
3	Määritelmät 6
3.1	Asiakas ja asiakaskokonaisuus 6
3.2	Asiakkaan vastuun ilmoittaminen takaajan vastuuna 7
3.3	Asiakasriski 7
3.4	Konsolidoidut asiakasriskit 8
3.5	Suuri asiakasriski 9
3.6	Omien varojen määrä 9
4	Asiakasriskejä koskevat rajoitukset 10
4.1	Luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset 10
4.2	Konsolidointiryhmä 10
4.3	Rajoitusten ulkopuoliset erät (LLL 69 §:n 2 momentti) 11
5	Asiakasriskirajoitusten ylittäminen ja siitä aiheutuvat toimenpiteet 12
6	Asiakasriskejä koskevat siirtymäsäännökset 13
6.1	Ilmoitusvelvollisuusraja ja suurten asiakasriskien enimmäismäärä 13
6.2	Asiakasriskirajoitusten ylittäminen siirtymäaikana 13
6.3	Siirtymäajat asiakasriskien pienentämiseksi 14
7	Tietojen säilyttäminen ja seuraaminen 15
8	Osuuspankkilaisissa tarkoitetun keskusyhteisön jäsenluottolaitoksen asiakasriskit 15
9	Vastaustarkkuus 15
LIITE 1	Suurten asiakasriskien ja konsolidoitujen suurten asiakasriskien ilmoittamista koskevat täyttöohjeet
LIITE 2	Konekielisen tietojenvälityksen ohjeet
LIITE 3	Lomake A
LIITE 4	Lomake B
LIITE 5	Lomake C

1 Määräyksen soveltamisala

Luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava luottolaitostoiminnasta annetun lain 69 ja 71 §:ssä sekä sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 31 §:ssä tarkoitetut asiakasriskit niin kuin tässä tai määräyksessä 105.3B tai vastaavasti 203.22 sanotaan.

Luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön, jolla on toiseen luottolaitokseen, sijoituspalveluyritykseen, rahoituslaitokseen tai palveluyritykseen luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 §:n 2 momentissa tai sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu määräysvalta, on lisäksi ilmoitettava luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidoidusti lasketut asiakasriskit tämän taikka määräyksen 105.3 B tai vastaavasti 203.22 mukaisesti.

Luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset, jotka eivät laske Rahoitustarkastuksen määräyksen 106.12 tai vastaavasti 203.26 mukaista kaupankäyntivarastoon liittyvien positio- sekä selvitys- ja vastapuoliriskin pääomavaatimusta, ilmoittavat suuret asiakasriskinsä tämän määräyksen mukaisesti. Tämän määräyksen soveltamisalaan kuuluvat myös ne luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset, jotka soveltavat Rahoitustarkastuksen määräystä 106.12 tai vastaavasti 203.26 vain valuuttakurssiriskin osalta. Luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset, jotka laskevat kaupankäyntivaraston positio-, selvitys- ja vastapuoliriskin pääomavaatimuksen määräyksen 106.12 tai vastaavasti 203.26 mukaisesti, ilmoittavat suuret asiakasriskinsä määräyksen 105.3B tai 203.22 edellyttämällä tavalla. Luottolaitos, sijoituspalveluyritys ja omistusyhteisö, joka on konsolidointiryhmän emoyritys, ilmoittaa lisäksi konsolidoidut suuret asiakasriskinsä tämän määräyksen mukaisesti, mikäli yksikään konsolidointiryhmään kuuluvista luottolaitoksista ja sijoituspalveluyrityksistä ei laske määräyksen 106.12 tai vastaavasti 203.26 mukaista kaupankäyntivarastoon liittyvien positio- sekä selvitys- ja vastapuoliriskin pääomavaatimusta.

Luottolaitos ja sijoituspalveluyritys, johon edellä sanotun mukaisesti sovelletaan tätä määräystä, ilmoittaa kunkin asiakkaan tai asiakaskokonaisuuden osalta asiakasriskinsä kaikkien asiakkaalta tai asiakaskokonaisuudelta olevien saamisten, sijoitusten ja taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteenlaskettuna määränä. Ilmoitettaessa asiakasriskit tämän määräyksen mukaisesti asiakasriskin enimmäismäärää laskettaessa omiin varoihin luetaan ainoastaan Rahoitustarkastuksen määräyksiensä 106.6 tai 203.23 mukainen ensi- ja toissijaisten omien varojen yhteismäärä vähennettynä määräyksen mukaisilla vähennyserillä.

Määräyksen soveltamisalaan kuuluvat luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset sekä niiden konsolidointiryhmät, jotka soveltavat Rahoitustarkastuksen määräystä 106.12 tai vastaavasti 203.26 vain valuuttakurssiriskin osalta, eivät ilmoita omina varoinaan markkinariskien kattamiseksi laskemiaan, ns. Tier III -eriä.

2 Asiakasriski-ilmoituksen laatiminen ja toimittaminen Rahoitustarkastukselle

Luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava suuret asiakasriskinsä Rahoitustarkastukselle paperimuodossa (lomake A) tai liitteenä olevan konekielisen tiedonvälityksen ohjeiden mukaisesti neljä kertaa vuodessa. Luottolaitos, sijoituspalveluyritys ja omistusyhteisö, joka on konsolidointiryhmän emoyritys, ilmoittaa lisäksi konsolidoidut suuret asiakasriskit paperimuodossa (lomake B) tai konekielistä tiedonvälitystä käyttäen vastaavalta ajankohdalta. Paperiversiona ilmoituksen saa tehdä vain silloin, kun ilmoitettavia yksittäisiä asiakkaita on enintään viisi.

Luottolaitos ilmoittaa suuret asiakasriskinsä kolmelta ensimmäiseltä vuosineljännekseltä viimeistään touko-, elo- ja marraskuun 15. päivänä ja viimeiseltä vuosineljännekseltä viimeistään helmikuun loppuun mennessä. Sijoituspalveluyritys ilmoittaa vastaavat riskit viimeistään huhtikuun 30., heinäkuun 31., lokakuun 31. päivänä ja helmikuun loppuun mennessä. Konsolidointiryhmän emoyritys ilmoittaa konsolidoidut suuret asiakasriskit vastaavaan ajankohtaan mennessä.

Säästöpankin ja sen konsolidointiryhmän asiakasriski-ilmoitukset toimitetaan ainoastaan säästöpankkitarkastukselle sen määräämään ajankohtaan mennessä, jollei Rahoitustarkastus erikseen jonkin pankin osalta toisin määrää. Osuuspankkilaisissa tarkoitetun keskusyhteisön jäsenluottolaitoksen ja sen konsolidointiryhmän asiakasriski-ilmoitukset toimitetaan ainoastaan keskusyhteisölle sen määräämään ajankohtaan mennessä, jollei Rahoitustarkastus jonkin jäsenluottolaitoksen osalta toisin määrää. Osuuspankit, jotka eivät kuulu jäsenenä osuuspankkilaisissa tarkoitettuun keskusyhteisöön, toimittavat asiakasriski-ilmoituksensa suoraan Rahoitustarkastukselle, jollei Rahoitustarkastus yksittäisen pankin tai pankkiryhmän osalta toisin määrää.

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten ilmoitusvelvollisuuden alaiset mutta rajoituksista vapaat vastuut (C-lomake) ilmoitetaan vain maaliskuu- ja syyskuun viimeiseltä päivältä. Jos tiedot annetaan konekielisesti, rajoituksista vapaat eli vastuukoodeilla 2 – 8 merkityt vastuut ilmoitetaan vastaavalta ajankohdalta.

Maksukorttiyhtiöt tekevät ilmoituksensa siltä loppukuun päivältä, jona ne katkaisevat laskutuksensa.

Kun ilmoitus toimitetaan Rahoitustarkastukseen levykkeellä, siihen on liitettävä lähete- kirje, joka on levykkeen tietojen oikeellisuudesta vastaavan henkilön allekirjoittama. Lähetekirjeessä on mainittava myös luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten yhteys- henkilön nimi ja puhelinnumero.

Dnro 27/332/98**Antopäivä: 16.6.1998****Korvaa määräyksen: 203.21****Dnro 46/332/97, 26.8.1997****Voimassaoloaika: 1.7.1998****lukien toistaiseksi****5 (15)****Muutokset merkitty tummennettuna**

Konekieliset tiedot ilmoitetaan liitteen 2 mukaisesti, eikä ilmoittajan tarvitse toimittaa lomakkeita A – C. Asiakaskokonaisuuden erittelyssä noudatetaan liitteenä olevan konekielisen tiedonvälityksen ohjeita. Jos määräyksen soveltamisalaan kuuluvat luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset ja niiden konsolidointiryhmät käyttävät konekielistä tiedonvälitystä, ne ilmoittavat kaikki asiakasriskinsä ja niiden kattamiseen käytettävissä olevat varat liitteen 2 mukaisen ohjeen kohdissa, joissa viitataan tiedostotyyppiin 1. Välitettäessä tiedot paperimuodossa ilmoitukset tehdään lomakkeilla A, B ja C, jolloin asiakkaaseen tai asiakaskokonaisuuteen liittyvät asiakasriskit ilmoitetaan yhtenä kokonaisuutena. Konsolidointiryhmän paperimuotoiset ilmoitukset tehdään lomakkeilla A ja B.

Asiakasriskejä laskettaessa otetaan huomioon luottolaitoksen ulkomaisen sivukonttorin saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset. Ulkomaisesta sivukonttorista ei kuitenkaan täytetä erillistä asiakasriski-ilmoitusta.

Jos luottolaitoksella, sijoituspalveluyrityksellä ja niiden konsolidointiryhmällä ei ole sellaisia asiakkaita, joiden vastuut yltyvät ilmoitusvelvollisuusrajaan saakka, on ilmoitusvelvollisen lähetettävä siitä kirjallinen ilmoitus Rahoitustarkastukseen määräpäivään mennessä. Ilmoituksessa on tällöinkin mainittava ilmoittavan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen LY-tunnus sekä omien varojen määrä. Säästöpankit ja säästöpankkiosakeyhtiöt tekevät tällaisen ilmoituksen Säästöpankkitarkastukselle ja jäsenluottolaitokset keskusyhteisölle, jonka tulee levykkeen tiedoissa mainita asiasta.

3 Määritelmät

3.1 Asiakas ja asiakaskokonaisuus

Asiakkaalla tarkoitetaan tässä määräyksessä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, johon luottolaitoksella, sijoituspalveluyrityksellä tai sen konsolidointiryhmään kuuluvalla yrityksellä kohdistuu saamia, sijoituksia tai taseen ulkopuolisia sitoumuksia. Asiakkaana pidetään myös toista luottolaitosta tai sijoituspalveluyritystä sekä jäljempänä mainituin rajoituksin myös ilmoittajan kanssa samaan konserniin ja/tai konsolidointiryhmään kuuluvaa yritystä.

Asiakaskokonaisuudella tarkoitetaan asiakkaan kanssa konsernisuhteessa tai muuten olennaisessa taloudellisessa etuyhteydessä olevia asiakkaita.

Taloudellinen etuyhteys voi syntyä konsernisuhteen tai muun välittömän tai välillisen määräysvallan, yhteisen omistajan, yhteisen johdon, ristiintakausten tai keskinäisistä liikesuhteista johtuvan sellaisen riippuvuuden perusteella, joka ei lyhyellä aikavälillä ole purettavissa. Tällainen asiakaskokonaisuus on usein kysymyksessä silloin, kun yhden asiakaskokonaisuuteen kuuluvan asiakkaan joutuessa taloudellisiin vaikeuksiin myös muut tai kaikki kokonaisuuteen kuuluvat asiakkaat todennäköisesti joutuvat maksuvaikeuksiin.

Luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai sen omistusyhteisön tytäryritykset, joita ei lueta luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään, katsotaan yhdeksi asiakaskokonaisuudeksi.

Asiakaskokonaisuudeksi ei kuitenkaan katsota

- 1) yhteisöjä, jotka on jätetty ilmoittajana toimivan luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai omistusyhteisön konsernin ulkopuolelle joko suoraan Rahoitustarkastuksen konsernitilinpäätöstä koskevien määräysten 106.2 ja 203.14 nojalla taikka Rahoitustarkastuksen erikseen antamalla poikkeuslupapäätöksellä edellyttäen, että tällaisten yhteisöjen välillä ei ole muuta taloudellista etuyhteyttä
- 2) yhteisöjä, joissa määräysvaltaa käyttää jäljempänä liitteen I kohdissa 1.1 – 1.3 ja 4.1 mainittu julkisyhteisö edellyttäen, että tällaisten yhteisöjen välillä ei ole muuta taloudellista etuyhteyttä
- 3) sijoitusrahastolaissa tarkoitettua rahastoyhtiötä ja sen hallinnoimia sijoitusrahastoja edellyttäen, että ilmoittajana toimiva luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai niiden konsolidointiryhmään kuuluva yritys ei ole myöntänyt sijoitusrahastolain 39 §:ssä tarkoitettulla tavalla luottoa tällaiselle sijoitusrahastolle.

Luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen ja sen konsolidointiryhmän tulee kuitenkin aina ilmoittaa edellä kohdissa 1– 3 mainittuun yhteisöön ja sijoitusrahastoon kohdistuvat vastuut ja sijoitukset asiakasriskinä, jos tällaisen yksittäisen yhteisön tai sijoitusrahaston jäljempänä mainitut asiakasriskirajat ylittyvät.

3.2 Asiakkaan vastuun ilmoittaminen takaajan vastuuna

Siltä osin kuin asiakkaalta olevaan saamiseen kohdistuu luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen myöntämä omavelkainen takaus, vastuu voidaan ilmoittaa varsinaisen asiakkaan sijasta takaajan vastuuna niin kuin tämä olisi asiakas. Takauksen kohteena oleva osuus ilmoitetaan kokonaan takaajan rajoitusten alaisena vastuuna riippumatta takauksen kohteena olevan saamisen juoksuajasta.

Jos tällainen takaus ei kohdistu koko asiakkaalta olevaan saamiseen määrään, ilmoitetaan takauksen ulkopuolelle jäänyt osa liitteen 1 kohdassa 2.2 tarkoitettuna saamisena ja takauksen kohteena oleva osa saman asiakkaan ns. siirrettynä vastuuna. Takauksen ulkopuolelle jäävästä vastuusta tulee tehdä ilmoitus, vaikka vastuun määrä alittaa kohdassa 3.5 ja siirtymäaikana kohdassa 6.1 tarkoitettua ilmoitusvelvollisuusrajan, jos sen ja vastuusta liitteen 1 kohdan 2.6.3 siirrettynä vastuuna ilmoitettava määrä yhteensä ylittää mainitun rajan.

Kaikki saman asiakkaan saamiset, joihin kohdistuu tällainen takaus, on ilmoitettava takaajaan kohdistuvana vastuuna.

Ilmoitusmenettely on määritelty tarkemmin jäljempänä liitteen 1 kohdassa 2.2.

3.3 Asiakasriski

Asiakasriskillä tarkoitetaan samaan asiakkaaseen tai asiakaskokonaisuuteen kohdistuvien saamisten ja sijoitusten sekä taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärää.

Saamisiin luetaan varsinaisten luottojen lisäksi myös mm. siirto- ja myyntisaamiset. Saamisella tarkoitetaan tässä määräyksessä myös saamistodistuksia.

Sijoituksella tarkoitetaan osakkeita ja osuuksia, arvo-osuuksia sekä muita vastaavia arvopapereita riippumatta siitä, mihin omaisuuslajiin ne on luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksessä merkitty.

Taseen ulkopuolisiksi sitoumuksiksi luetaan jäljempänä mainituin poikkeuksin vastaavat erät, jotka mainitaan määräyksissä 106.7 ja 203.24 (määräys luottoriskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen ilmoittamisesta), kuitenkin ilman luottovasta-arvokerrointa ja vastapuolen riskiluokasta aiheutuvaa painotusta. Korko- ja valuuttasidonnaisiin johdannaissopimuksiin sisältyvä asiakasriski ilmoitetaan kuitenkin luottovasta-arvon määräisenä.

Asiakasriskeihin luettavat saamiset ja sijoitukset ilmoitetaan raportointihetkellä noudattaen vastaavanlaisia periaatteita kuin niiden kirjaamisesta ja arvostamisesta on säädetty Rahoitustarkastuksen tilinpäätöstä koskevissa määräyksissä 106.1 ja 203.13, ellei jäljempänä toisin mainita.

Asiakasriskeinä ilmoitettavat saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset määritellään tarkemmin liitteessä 1 kohdissa 2.2, 2.3 ja 2.4.

Määräyksen soveltamisalaan kuuluvat luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset ja niiden konsolidointiryhmät ilmoittavat asiakasriskinsä yhtenä kokonaisuutena, johon luetaan kaikki saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset jäljempänä säädettyin yleisin poikkeuksin tekemättä eroa kaupankäyntivarastoon liittyvien ja muiden erien välillä.

3.4 Konsolidoidut asiakasriskit

Jos omistusyhteisö, luottolaitos tai sijoituspalveluyritys on konsolidointiryhmän emoyritys, sen on ilmoitettava luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidoidut suuret asiakasriskit. Luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, joka on omistusyhteisön, luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen tytäryritys, ei tarvitse erikseen ilmoittaa konsolidoidusti laskettuja asiakasriskejä omasta alakonsolidointiryhmästään.

Konsolidointiryhmään luettavat yritykset sekä ns. elinkeinoyhteisöt, yhteisyritykset ja osakkuusyritykset yhdistellään konsolidoituja asiakasriskejä koskeviin laskelmiin niin kuin Rahoitustarkastuksen yleisohjeissa 105.1 ja 203.20 sanotaan.

Mikäli konsolidointiryhmään kuuluu luottolaitos ja sijoituspalveluyritys, jolla on velvollisuus laskea kaupankäyntivarastoon liittyvä positio- sekä selvitys- ja vastapuoliriskin pääomavaatimus, sovelletaan tällaisen konsolidointiryhmän asiakasriskien laskemiseen määräystä 105.3B tai 203.22.

Konsolidoituja asiakasriskejä laskettaessa ei täytetä C-lomaketta.

3.5 Suuri asiakasriski

Tämän määräyksen mukainen ilmoittamisvelvollisuus koskee suuria asiakasriskejä.

Suurella asiakasriskillä tarkoitetaan (1.1.1999 alkaen) asiakasriskiä, jonka määrä on vähintään 10 % luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen omista varoista. Luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen konsolidoitu suuri asiakasriski on vastaavasti (1.1.1999 alkaen) vähintään 10 % konsolidoiduista omista varoista. Siirtymäaikana (31.12.1998 saakka) noudatetaan kohdassa 6.1. mainittuja rajoja, jolloin suuren asiakasriskin ilmoittamisraja on vähintään 15 % omista varoista.

Asiakasriskiä laskettaessa vähennyserien vähentämisen jälkeen saatu vastuiden määrä on ratkaiseva.

Seuraavat asiakasriskit on kuitenkin aina ilmoitettava, vaikka ne eivät ylitä tässä taikka siirtymäaikaa koskevassa kohdassa 6.1 mainittuja ilmoitusvelvollisuusrajoja.

- 1) Luottolaitokseen tai sijoituspalveluyritykseen kohdistuvat ns. pitkät saamiset sekä sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset, jos niiden määrä yhteenlaskettuna liitteen 1 kohdassa 4.4 määriteltyjen lyhyiden saamisten kanssa ylittää ilmoitusvelvollisuusrajan. Ilmoitus tehdään tällöin liitteen 1 kohdassa 4.4 tarkoitetulla tavalla.
- 2) Ns. siirrettyinä vastuina ilmoitetut saamiset, jos takauksen ulkopuolelle jäänyt osuus saamisista ja samaan asiakkaaseen tai asiakaskokonaisuuteen mahdolliset kohdistuvat muut saamiset sekä sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteenlaskettuna takauksen kohteena (siirrettynä vastuuna) ilmoitettavan saamisen kanssa ylittävät ilmoitusvelvollisuusrajan. Ilmoitus tehdään tällöin liitteen 1 kohdissa 2.2 ja 2.6.3 tarkoitetulla tavalla.

3.6 Omien varojen määrä

Määräyksen soveltamisalaan kuuluvat luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset ilmoittavat omien varojen määränä luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen omia varoja koskevan määräyksen 106.6 ja 203.23 konekielisen tiedonkeruun taulukossa X01 rivillä 4010 (Omat varat I) tai lomakkeen B ”Omat varat” rivillä 1707 ilmoitettu määrä.

Konsolidoituina omina varoina ilmoitetaan määräyksen 106.6 ja 203.23 konekielisen tiedonkeruun taulukossa X01 rivillä 4010 (Omat varat I) tai lomakkeen B ”Konsolidoidut omat varat” rivillä 1707 ilmoitettu määrä.

4 Asiakasriskejä koskevat rajoitukset

4.1 Luottolaitokset ja sijoituspalveluyritykset

Luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen asiakasriskin määrä ei saa ylittää (1.1.1999 alkaen) 25:tä prosenttia luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen omista varoista.

Jos asiakasyhteisö on ilmoittajana toimivan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen tytäryritys, emoyritys tai emoyrityksen tytäryritys, jota ei lueta luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään, asiakasriskin määrä ei saa ylittää (1.1.1999 alkaen) 20:tä prosenttia luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen omista varoista. Lisäksi tällaiset asiakasyhteisöt luetaan edellä kohdassa 3.1 mainituin poikkeuksin samaan asiakaskokonaisuuteen.

Luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen suurten asiakasriskien yhteismäärä ei saa ylittää 800:aa prosenttia luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen omista varoista.

Asiakasriskien enimmäismäärää koskevat siirtymäsäännökset on määritelty kappaaleessa 6.1.

4.2 Konsolidointiryhmä

Konsolidoidun asiakasriskin määrä ei saa ylittää (1.1.1999 alkaen) 25:tä prosenttia konsolidoiduista omista varoista.

Jos asiakasyhteisö on sellainen konsolidoituja asiakasriskejä emoyrityksenä ilmoittavan luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai omistusyhteisön tytäryritys, emoyritys tai emoyrityksen tytäryritys, jota ei lueta luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään, asiakasriskin määrä ei saa ylittää (1.1.1999 alkaen) 20:tä prosenttia konsolidoiduista omista varoista. Lisäksi tällaiset asiakasyhteisöt luetaan edellä kohdassa 3.1 mainituin poikkeuksin samaan asiakaskokonaisuuteen.

Konsolidoitujen suurten asiakasriskien yhteismäärä ei saa ylittää 800:aa prosenttia konsolidoiduista omista varoista.

Konsolidoitujen asiakasriskien enimmäismäärää koskevat siirtymäsäännökset on määritelty kappaaleessa 6.1.

4.3 Rajoitusten ulkopuoliset erät (LLL 69 §:n 2 momentti)

Asiakasriskejä koskevien rajoitusten ulkopuolelle jätetään yleensä saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset, joihin ei katsota liittyvän vastapuolen maksukyvyttömyydestä aiheutuvaa riskiä. Vastaavasti tällaisten vastapuolten myöntämät takaukset ja liikkeeseen laskemat arvopaperit luetaan vähennyskelpoisiksi vakuuksiksi, jotka alentavat rajoitusten alaisten vastuiden määrää. Riskittömiksi vastapuoliksi luetaan tässä määräyksessä eräin poikkeuksin vastaavat julkisyhteisöt, laitokset ja muut sellaiset vastapuolet, jotka luetaan määräyksissä 106.7 ja 203.24 ns. 0-riskiryhmään.

Rajoitukset eivät koske konsolidointiryhmän sisäisiä vastuita. Vastaavasti konsolidointiryhmän sisäisiin vastuisiin rinnastetaan myös osuuspankkilain 7 a §:n tarkoittaman osuuspankkien yhteenliittymän sisäiset vastuut.

Rajoitukset eivät koske luottolaitoksiin tai sijoituspalveluyrityksiin kohdistuvia, juoksuajaltaan lyhyitä vastuita. Myöskään lyhyet vastuut kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa (772/1988) tarkoitetuilta optioyhteisöiltä, arvopaperimarkkina-alueissa tarkoitetuilta arvopaperipörsseiltä ja arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa (826/1991) tarkoitetuilta arvopaperikeskuksilta eivät kuulu rajoitusten piiriin.

Rajoitusten ulkopuoliset vastuut ja vähennyskelpoiset erät määritellään tarkemmin liitteessä I.

5 Asiakasriskirajoitusten ylittäminen ja siitä aiheutuvat toimenpiteet

Luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen ja sen konsolidointiryhmän suuret asiakasriskit eivät saa ylittää edellä kohdissa 4.1 ja 4.2 (eli joko 25 tai 20 % omista varoista) tai siirtymäaikana kohdassa 6.1 (eli joko 40 tai 30 % omista varoista 31.12.1998 saakka) sanottua määrää.

Jos luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai sen konsolidoidun asiakasriskin määrä ylittää 25 (20) prosentin määrän tai siirtymäaikana (31.12.1998 saakka) 40 (30) prosentin määrän taikka suurten asiakasriskien yhteenlaskettu määrä 800 prosentin määrän, on luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai omistusyhteisön heti erikseen kirjallisesti ilmoitettava siitä Rahoitustarkastukselle ja ryhdyttävä toimenpiteisiin asiakasriskejä koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys siitä, millä tavoin ja missä ajassa luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai niiden konsolidointiryhmä aikoo saattaa asiakasriskinsä kohdissa 4.1 – 4.2 sanotulle tasolle. Selvitys on toimitettava Rahoitustarkastukselle kahden viikon kuluessa asiakasriskin lisäämisestä.

Asiakasriskirajoitusten ylittyttyä Rahoitustarkastus asettaa tapauskohtaisesti määräajan, jonka kuluessa asiakasriskit on saatettava luottolaitoslaissa säädetylle tasolle, taikka esittää valtiovarainministeriölle luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen toimiluvan peruuttamista.

6 Asiakasriskejä koskevat siirtymäsäännökset

6.1 Ilmoitusvelvollisuusraja ja suurten asiakasriskien enimmäismäärä

Suurella asiakasriskillä tarkoitetaan 31.12.1998 saakka asiakasriskiä, jonka määrä on vähintään 15 prosenttia luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai niiden konsolidointiryhmän omista varoista.

Yksittäisen asiakkaaseen tai asiakaskokonaisuuteen kohdistuvan asiakasriskin enimmäismäärä on 31.12.1998 saakka 40 prosenttia luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai niiden konsolidointiryhmän omista varoista.

Jos asiakasyhteisö on sellainen ilmoittajana toimivan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen tai omistusyhteisön tytäryritys, emoyritys tai emoyrityksen tytäryritys, jota ei lueta luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään, asiakasriskien enimmäismäärä on 31.12.1998 saakka 30 prosenttia luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai niiden konsolidointiryhmän omista varoista.

6.2 Asiakasriskirajoitusten ylittäminen siirtymäaikana

Jos luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai niiden konsolidoitujen asiakasriskien määrä siirtymäaikana (31.12.1998 saakka) ylittää edellä mainitun 25 (20) prosentin määrän mutta kuitenkin jää alle 40 (30) prosentin määrän, on luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai omistusyhteisön heti erikseen kirjallisesti ilmoitettava siitä Rahoitustarkastukselle. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys siitä, millä tavoin luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai niiden konsolidointiryhmä aikoo saattaa asiakasriskinsä 25 (20) prosentin tasolle jäljempänä kohdassa 6.3 sanottuun ajankohtaan mennessä. Selvitys on toimitettava Rahoitustarkastukselle kahden viikon kuluessa asiakasriskin lisäämisestä.

Jos luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai niiden konsolidointiryhmän asiakasriski luottolaitostoiminnasta (30.12.1993/1607 - HE:295/1992) ja sijoituspalveluyrityksistä (26.7.1996/579 - HE:7/1996) annettujen lakien voimaan tullessa on ylittänyt 40 (30) prosentin rajan, asiakasriskiä on ryhdyttävä portaittain pienentämään niin, että se on 31.12.1998 mennessä enintään 40 (30) prosenttia ja 31.12.2001 mennessä enintään 25 (20) prosenttia luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai niiden konsolidointiryhmän omista varoista. Luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen on pitänyt toimittaa selvitys jokaisesta asiakasriskistä, joka luottolaitoslain tai sijoituspalveluyrityksistä annetun lain voimaan tullessa ylittää 40 (30) prosenttia. Selvityksestä on käytävä ilmi, millä toimenpiteillä ja missä ajassa vastuita pienennetään.

Rahoitustarkastukselle toimitettavaan selvitykseen on sisällytettävä aikataulusuunnitelma, jota noudattaen luottolaitos, sijoituspalveluyritys tai niiden konsolidointiryhmä aikoo alentaa vastuiden ja omistusten määrää laissa säädetylle tasolle. Aikataulun toteutumisesta raportoidaan Rahoitustarkastukselle asiakasriski-ilmoitusten yhteydessä.

Saamisten, sijoitusten ja taseen ulkopuolisten sitoumusten lisääminen seurannan kohteena olevaan asiakkaaseen tai asiakaskokonaisuuteen nähden ei ole sallittua. Asiakasriskin pienentämiseksi tulee asiakkaan liikkeeseen laskemat jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit myydä siirtymäaikana. Siirtymäaikana erääntyvien luottojen uusimisen on tapahduttava laaditun suunnitelman puitteissa. Muutokset asiakaskokonaisuudessa tai luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen konsernissa eivät saa pääsääntöisesti kasvattaa asiakasriskiä.

6.3 Siirtymäajat asiakasriskien pienentämiseksi

Asiakasriskit, jotka luottolaitoslain tai sijoituspalveluyrityksistä annetun lain voimaan tullessa ylittävät edellä kohdassa 6.1 sanotut enimmäisrajat, on alennettava 31.12.1998 mennessä 40 (30) prosenttiin ja 31.12.2001 mennessä 25 (20) prosenttiin luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai niiden konsolidointiryhmän omista varoista.

Asiakasriskit, jotka siirtymäajan päättyessä (31.12.1998) ylittävät edellä kohdassa 4.1 tai 4.2 sanotun määrän (eli joko 20 tai 25 % omista varoista), mutta joiden määrä siirtymäajan päättyttyä on kuitenkin vähemmän kuin kohdassa 6.1 sanottu määrä (eli joko 30 tai 40 % omista varoista), on alennettava 31.12.2001 mennessä 25 (20) prosenttiin luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai niiden konsolidointiryhmän omista varoista

Luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai niiden konsolidointiryhmän, jonka omat varat vähennettynä luottolaitoslain 75 §:n mukaisilla erillä ovat enintään 7 miljoonaa euroa, on täytettävä asiakasriskiä koskeva 25(20) prosentin vaatimus viimeistään 31.12.2006. Ennen 1.1.1999 vertailulukuna käytetään 7 miljoonan ecun markkavastarvoa vastaavaa määrää tai enintään 45 miljoonaa markkaa.

Suurten asiakasriskien yhteismäärä, joka luottolaitoslain tai sijoituspalveluyrityksistä annetun lain voimaan tullessa ylittää 800 prosenttia luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen tai niiden konsolidointiryhmän omista varoista, on pienennettävä niin, että 800 prosentin raja saavutetaan 15 prosentin suhdeluvulla 31.12.1998 mennessä ja 10 prosentin suhdeluvulla 31.12. 2001 mennessä.

7 Tietojen säilyttäminen ja seuraaminen

Luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen eri yksiköiden antamat pohjatiedot, joista ilmoitus Rahoitustarkastukselle on koottu, on säilytettävä luottolaitoksessa ja sijoituspalveluyrityksessä kaksi vuotta mahdollista tarkastusta varten. Luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen on säilytettävä kaksi vuotta myös niitä pohjatietoja, joihin se on nojautunut jättäessään vastuun ilmoittamatta kohdan 4 perusteella, ilmoittaessaan vastuun C-lomakkeella tai ilmoittaessaan vähennyskelpoisia vakuuksia.

Omistusyhteisön, luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen, joka on konsolidointiryhmän emoyritys, on luottolaitostoiminnasta annetun lain 68 §:n ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 29 §:n nojalla huolehdittava siitä, että kaikilla konsolidointiryhmään kuuluvilla yrityksillä on sellaiset riskienhallintajärjestelmät, että tässä määräyksessä vaadittuja vastuita ja tietoja kyetään jatkuvasti seuraamaan luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä ja niiden konsolidointiryhmässä.

8 Osuuspankkilaisissa tarkoitetun keskusyhteisön jäsenluottolaitoksen asiakasriskit

Osuuspankkilaisissa tarkoitettu keskusyhteisö voi osuuspankkilain 7 e §:n säättämissä rajoissa myöntää keskusyhteisön jäsenluottolaitokselle luvan poiketa edellä kohdissa 4.1 ja 4.2 mainituista asiakasriskirajoista.

9 Vastaustarkkuus

Numerotiedot ilmoitetaan tuhansina markkoina. Vuoden 1999 ensimmäisen vuosineljänneksen ilmoituksesta alkaen numerotiedot voidaan ilmoittaa joko markkoina tai euroina. Euromääräisiin ilmoituksiin on siirryttävä vuoden 2002 ilmoituksissa.

Euromääräiset numerotiedot ilmoitetaan tuhansina euroina. Prosenttiluvut ilmoitetaan kahdella desimaalilla, esimerkiksi 12.25. Desimaalierottimena käytetään pistettä. Samaan konsolidointiryhmään kuuluvien yritysten tulisi käyttää samaa ilmoitusvaluuttaa.

- LIITE 1 Suurten asiakasriskien ja konsolidoitujen suurten asiakasriskien ilmoittamista koskevat täyttöohjeet
- LIITE 2 Konekielisen tietojenvälityksen ohjeet
- LIITE 3 Lomake A
- LIITE 4 Lomake B
- LIITE 5 Lomake C